

پای صحبت مهندس محمد دیمه‌ور،
معاون آموزش ابتدایی آموزش و پرورش

احترام به زبان مادری لازم است

محسن رخشانی

اشاره

مهندس دیمه‌ور، معاون محترم دوره ابتدایی وزارت آموزش و پرورش با دغدغه‌هایشان نسبت به کودکان پیش‌دبستانی که از زمان تصدی در استان‌های سمنان و خراسان جنوبی همراه دارند، برای تبیین نظرات، اقدامات و برنامه‌های پیش‌رو در این زمینه با ما به گفت‌وگو نشستند که حاصل این گفت‌وگو را در زیر می‌بینید.

آقای مهندس دیمه‌ور، به‌عنوان نخستین سؤال بفرمایید که مهم‌ترین دستاوردهای آموزش پیش‌دبستانی در برنامه‌های سال تحصیلی ۹۳-۹۴ از نگاه شما شامل چه مواردی است؟ خوشحالم که فرصتی فراهم شد تا بتوانم گوشه‌ای از فعالیت‌های معاونت آموزش ابتدایی در حوزه پیش‌دبستانی را از طریق این مجله به اطلاع خوانندگان و مخاطبان این نشریه آموزشی برسانم. ابتدا فهرست‌وار مهم‌ترین این دستاوردها را ذکر می‌کنم و سپس در اثنای گفت‌وگو هر جا نیاز به توضیح بیشتری بود، مطالب را به‌طور مشروح و مفصل توضیح خواهم داد.

این دستاوردها- در حوزه پیش‌دبستانی عبارت‌اند از:
افزایش دسترسی کودکان جهت

برخورداری از آموزش و پرورش دوره پیش‌دبستانی؛ توجه ویژه به کودکان مناطق دو‌زبانه؛ توجه خاص به کودکان دارای نیازهای ویژه؛ تدوین برنامه‌های جامع کودکان؛ تولید کتاب «گل‌واژه‌های امید»؛ فعالیت چشمگیر در برنامه EFA و فعالیت در پروژه‌های بین‌المللی.

از نظر کمی، در حوزه پیش‌دبستانی چه جهشی داشته‌ایم؟ لطفاً به‌طور مختصر در این مورد توضیح دهید.

از نظر کمی در سال تحصیلی ۹۳-۹۴ تعداد نوآموزان ثبت نام شده در مراکز پیش‌دبستانی وزارت آموزش و پرورش با رشد قابل توجه نسبت به سال قبل افزایش یافت. بدین معنا که از حدود ۵۳۰ هزار نفر به بیش از ۶۷۰ هزار نفر رسیده است و ۵۲٪ درصد از کودکان واجد شرایط، از فعالیت‌های تربیتی پیش‌دبستانی در طول یک سال تحصیلی برخوردار شده‌اند.

امروزه در دنیا کانون توجه کارشناسان و صاحب‌نظران در حوزه عدالت آموزشی- اجتماعی به آموزش کودکان گروه‌های خاص از جمله دو‌زبانه معطوف است. لطفاً بفرمایید معاونت آموزش ابتدایی در این باره چه اقداماتی صورت داده

است؟

اقوام مختلفی در کشور بزرگ ایران زندگی می‌کنند و کودکان این اقوام با زبان مادری غیر فارسی تکلم می‌کنند. با توجه به اینکه آموزش برنامه درسی زبان فارسی است، ضمن احترام به زبان مادری لازم است این کودکان به زبان فارسی تسلط نسبی پیدا کنند. برای پیشگیری از مشکلات تحصیلی شخصیتی در دبستان، علاوه بر مهارت‌های کلامی- زبانی، داشتن برخی مهارت‌های اجتماعی، تربیتی، جسمانی هم در این مرحله ضروری است. با توجه به اینکه اغلب کودکان ساکن مناطق غیربرخوردار و مرزی هستند، بسیاری از آن‌ها دوره یک ساله پیش‌دبستانی را نمی‌گذرانند. به‌منظور جلوگیری از مشکلات بعدی، دوره‌های ویژه‌ای برای این کودکان ظرف حداقل یک ماه برگزار می‌شود. این دوره‌ها با هزینه دولت و صد درصد رایگان برگزار می‌شوند. در سال ۱۳۹۳ پوشش دوره یک ماهه نوآموزان مناطق دوزبانه از ۳۷۰۰۰ نفر در سال ۹۲ به بیش از ۱۰۸۰۰۰ نفر رسیده است.

وزارت آموزش و پرورش برای تحقق بخشیدن به شعار عدالت آموزشی دولت تدبیر و امید و فراهم نمودن فرصت برابر آموزشی برای

کودکان این مرز و بوم چه فعالیت‌های شاخصی انجام داده است؟

برای اولین بار در آموزش و پرورش، مناطق کشور براساس ضرایب محرومیت اعلام شده توسط نهاد ریاست جمهوری مورد توجه قرار گرفت و کودکان واجد شرایط محروم‌ترین مناطق کشور به تفکیک استان، شهرستان، بخش، روستا و دهستان شناسایی شدند. با توجه به توان موجود، پس از سال‌ها تمامی کودکان محروم‌ترین مناطق کشور به صورت رایگان در کلاس‌های پیش‌دبستانی حضور یافته‌اند.

کودکان سایر مناطق دارای ضریب محرومیت نیز از این فرصت محروم نشده‌اند و با حمایت‌های دولتی آموزش‌های پیش‌دبستانی را گذرانده‌اند. در این مناطق، از فضا و تجهیزات و امکانات دولتی برای افزایش حضور نوآموزان در کلاس پیش‌دبستانی استفاده شده است. همچنین در برخی مناطق با توجه به شرایط، نوآموزان پیش‌دبستانی در کلاس‌های چندپایه کم‌جمعیت حضور یافته‌اند. طی سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ بیش از ۳۸۰۰۰ نوآموز مناطق محروم با استفاده از حمایت‌های دولتی، فرصت استفاده از آموزش و پرورش پیش‌دبستانی را به دست آورده‌اند.

یکی از اقدامات مورد توجه در امر پیش‌دبستانی رسیدگی به امور آموزشی کودکان با نیازهای ویژه است. عملکرد این معاونت را در این زمینه چگونه ارزیابی می‌کنید؟

کودکان دارای نیاز ویژه، آموزش‌های پیش از دبستان را به طور رایگان در مراکز آموزش و پرورش استثنایی دریافت

می‌کنند. برخی از این کودکان که اختلالات حادی ندارند اما در ابعاد خاص نیازمند توجه ویژه‌اند، مغفول واقع می‌شوند. مدیریت برخی از این مسائل پیچیده نیست و با کمی تلاش و مداخلات مؤثر از سوی مربی و خانواده به راحتی قابل کنترل است. در حالی که اقدام نکردن به موقع برای رفع مشکلات این کودکان، هزینه‌های مادی و معنوی فراوانی برای فرد، خانواده و جامعه دارد. سال ۱۳۹۳ طرح آزمایشی سنجش بدو ورود به دبستان، با یک سال کاهش سن برای ۱۰۰ هزار نفر از نوآموزان پیش‌دبستانی (ثبت نام شده در سیستم سناد)، اجرا شد. طی این برنامه، نوآموزان دارای نیاز ویژه به منظور اقدام مداخله‌ای به هنگام شناسایی شده‌اند.

برای ارتقای صلاحیت‌های حرفه‌ای مربیان پیش‌دبستانی و همچنین نظارت بر عملکرد و فعالیت‌های تربیتی مربیان مطابق با استانداردهای آموزش و پرورش چه فعالیت‌هایی از سوی آن حوزه انجام شده است؟

نظام نامه آموزش و پرورش دوره پیش‌دبستانی، برنامه‌های جامع «سنجش صلاحیت حرفه‌ای نیروی انسانی» و «استانداردهای آموزش و پرورش دوره پیش‌دبستانی» تدوین شده‌اند و در سال پیش رو عملیاتی خواهند شد. به منظور ارتقای صلاحیت حرفه‌ای نیروی انسانی، برنامه‌های مرتبط با دوره پیش‌دبستانی با اولویت مربیان، طراحی و اجرا خواهد شد. همچنین برنامه جامع «نظارت و ارزیابی دوره» نیز تدوین و طی سال جاری اجرا شده است. براساس این برنامه،

نظارت بر مجموعه عوامل مؤثر بر دوره، اعم از فضا، تجهیزات، امکانات، نیروی انسانی، محتوای فعالیت‌ها و... و ارزیابی آن‌ها به طور مستمر در طول سال انجام می‌گیرد. تحلیل گزارش‌های نظارتی مذکور، علاوه بر ارائه بازخورد به ادارات کل آموزش و پرورش استان‌ها، در بازبینی برنامه‌ها و رفع مشکلات اجرایی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

به عنوان سؤال پایانی، بفرمایید معاونت آموزش ابتدایی در امور برون‌سازمانی و برون‌مرزی چه چشم‌اندازی را برای خود ترسیم کرده است؟

جمهوری اسلامی ایران در برنامه جهانی آموزش برای همه (EFA) از سال ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۵ میلادی مشارکت داشته و در گزارش پایانی این برنامه، مهم‌ترین چالش‌ها در اهداف شش‌گانه از جمله پیش‌دبستانی احصا شده است. یکی از منابع مهم تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی در حوزه پیش‌دبستانی، گزارش نهایی برنامه است که در حوزه معاونت آموزش ابتدایی تولید و چاپ شده است. بر این مبنای کتابچه‌ای با عنوان «تجارب برتر آموزش ابتدایی براساس آنچه از برنامه EFA آموخته‌ایم» تهیه و در نشست جهانی آموزش اینچئون کره ارائه شده است. در این کتابچه، سه تجربه برتر معاونت معرفی شده که یکی از آن‌ها توسعه کمی و کیفی آموزش و پرورش دوره پیش‌دبستانی با تأکید بر مناطق محروم است.

از اینک وقت خود را در اختیار این مجله قرار دادید سپاس‌گزاریم.